

MEMO

KENNISNEMEN VAN

1. De gezamenlijke aanbesteding inkoop van hernieuwbare elektriciteit van de drie Brabantse Waterschappen vanaf 1 januari 2022, waarbij de aanbieder:
 - elektriciteit levert afkomstig van Nederlandse bodem;
 - gedurende een periode van tien jaar hiervoor nieuwe (additionele) energieopwek realiseert, waarvan minimaal 50% in de regio;
 - de ruimte biedt aan het waterschap om mee te financieren in deze additionele energieopwek;
 - een contractperiode aangaat voor tien jaar, met een mogelijkheid tot verlenging van twee keer vijf jaar.
-

PROBLEEMSTELLING

Alle drie de waterschappen streven naar energieneutraliteit binnen vijf tot tien jaar. Echter, ook bij een energieneutrale bedrijfsvoering blijven de waterschappen altijd een aanzienlijke volume aan elektriciteit inkopen. De redenen hiervoor zijn:

- het geproduceerde biogas draagt bij aan het verduurzamen van ons energieverbruik, maar wordt slechts beperkt ingezet voor de eigen elektriciteitsvoorziening. Daarbij is de verwachting dat in de nabije toekomst nagenoeg de volledige biogasproductie wordt omgezet tot groengas ten behoeve van de energietransitie.
- de toekomstige opgewekte duurzame elektriciteit vanuit de zonneweides kan niet altijd optimaal worden ingezet en soms is terug levering aan het net nodig. Deze terug geleverde elektriciteit draagt bij aan de energieneutraliteit, maar moet op een ander moment wel worden ingekocht.

Eind 2021 loopt het huidige leveringscontract voor elektriciteit af. In 2020 start de aanbesteding voor de levering van een nieuwe periode aan duurzame elektriciteit. Deze aanbesteding wordt samen met Waterschap De Dommel en Waterschap Brabantse Delta uitgevoerd. Het gaat hierbij om een jaarlijkse uitgave van circa € 4 miljoen per waterschap.

Eerder werd de elektriciteit 'vergroend' met waterkracht certificaten uit Scandinavië en daarna tot op heden met Deense wind certificaten. Aanvankelijk vervulden we een voortrekkersrol met het vergroenen van onze elektriciteit op deze wijze. Inmiddels volstaat deze manier van vergroening niet meer, omdat buitenlandse certificaten niet leiden tot de realisatie van nieuwe opwek van duurzame energie in Nederland en ook niet tot nieuwe opwek in de landen waar de certificaten betrekking op hebben (Scandinavië telt namelijk eveneens haar windenergie en waterkracht namelijk mee als duurzame energie, daarmee is er sprake van dubbeltelling).

Voor de komende aanbesteding is een gezamenlijke strategie uitgewerkt voor de inkoop van duurzame energie specifiek uit Nederland om te voldoen aan onze verplichting energie groen in te kopen. Hierbij wordt tevens een inspanningsverplichting opgelegd aan de energieleverancier om gedurende de looptijd van het contract additionele opwek te realiseren, waarvan minimaal 50% in de regio. Medio 2019 is een gedegen marktverkenning uitgevoerd ter onderbouwing van de haalbaarheid van deze strategie.

De strategie is opiniërend voorgelegd aan het DB op 5 november 2019 en informatief aan het AB op 21 februari 2020. Het DB heeft ingestemd met de te volgen strategie op 17 december 2019. Sindsdien is gewerkt aan het uitwerken van de aanbesteding met een Programma van Eisen op maat.

KERNBOODSCHAP

Betrouwbare en duurzame inkoop van onze elektriciteit uit Nederlandse opwek. Met tevens de inspanningsverplichting om duurzame nieuwe (additionele) opwek te realiseren, waarvan minimaal 50% in de provincie Noord-Brabant. De samenwerking van de drie waterschappen biedt daarbij nog extra voordelen als:

- bundeling van kennis en kunde,
- een groot afname volume waarmee we een aantrekkelijke partij zijn voor leveranciers,
- grotere flexibiliteit bij toe- of afname in verbruik per waterschap (door somming van de verbruik van de drie waterschappen samen tellen individuele fluctuaties minder hard door.

CONSEQUENTIES

Argumenten

1.1 Verplichting inkoop groene stroom uit Nederland

De nieuwe aanbesteding speelt in op de klimaatmonitor van de Unie van Waterschappen, die vanaf 2021 van kracht is en erin voorziet, dat enkel in Nederland duurzaam opgewekte energie uit zon en wind (zowel onshore als offshore) meetelt als groene inkoop. De Unie committeert zich daarmee aan de landelijke afspraken.

1.2 Transparantie in herkomst

Met de inkoop volgens deze strategie is het zichtbaar waar de elektriciteit vandaan komt. Zeker als deze afkomstig is uit de eigen gecreëerde duurzame opwek. Tevens wordt de verplichte bijbehorende administratie van certificaten ondergebracht bij de leverancier.

1.3 Bijdragen aan huidige klimaatbeleid en regionale Energie Strategie

Het huidige klimaatbeleid streeft naar het realiseren van energieneutrale regio's op basis van lokaal opgewekte energie. Als actieve deelnemer aan de Regionale Energie Strategieën (RES-en) dragen we ons steentje bij door de komende tien jaar nieuwe (additionele) opwek te stimuleren ter grootte van ons afnamevolume en bij voorkeur in de regio. Het inkoopvolume aan elektriciteit van de drie waterschappen bedraagt naar verwachting ca 110 GWh hetgeen overeen komt met circa 15 windturbines of 160 ha zon. Dat is een significant aandeel in de ambities voor nieuwe duurzame energie in Brabant.

1.4 Raamcontract steeds meer gangbaar

Enkel bij een minimale contractperiode van tien jaar kan nieuwe (additionele) opwek worden gerealiseerd. Steeds meer bedrijven en gemeenten willen energie afnemen uit eigen opwek en sluiten dergelijke langdurige raamcontracten af (vaak zelfs van 15 jaar). Een bekend voorbeeld is de NS, haar treinen rijden op eigen groene elektriciteit. Maar ook onze samenwerkingspartners Heineken en Danone passen deze methodiek toe. In gemeenteland

zijn Nijmegen en Arnhem bekende koplopers, maar vele andere gemeenten waaronder 's-Hertogenbosch overwegen deze strategie meer en meer (of passen dit al toe).

1.5 Niet duurder in prijs

De elektriciteitsprijs is vergelijkbaar met een “traditioneel” elektriciteitscontract en is aan fluctuatie onderhevig. Er gaat opnieuw gewerkt worden met de zogeheten “click” methodiek waarbij de beste prijs binnen een bepaalde periode vastgezet wordt. We kunnen dus nog steeds meebewegen met de actuele prijsschommelingen en zitten niet langdurig vast aan een vaste prijs.

Tevens worden de mogelijkheden van flex-sturing onderzocht, het realiseren van prijsvoordelen door op gunstige momenten de benodigde elektriciteit af te nemen. Wellicht leidt dit tot kostenbesparingen.

1.6 Toewerken naar energieneutraal waterschap

Naast duurzame inkoop hebben de waterschappen de ambitie om energieneutraal te zijn in 2025/2030. De inkoop van duurzame energie draagt hier niet aan bij, tenzij het waterschap naast inkoop participeert in de nieuwe (additionele) duurzame energieparken. De huidige aanbesteding biedt deze ruimte. Financiële participatie is echter niet verplicht en naar eigen keuze.

Risico's

1.1 Juridische en financiële risico's gelet op de relatief lange contractperiode

Voor de inkoop van elektriciteit is een contractperiode van tien jaar lang (nu nog, het wordt echter steeds meer gangbaar). De elektriciteitsprijs blijft echter flexibel en mogelijke risico's zijn niet veel anders dan bij een traditioneel contract (welke ook al een looptijd heeft van vier jaar). De volgende maatregelen ondervangen de risico's:

- Afwijkingen van het inkoopvolume worden ondervangen door als waterschappen gezamenlijk in te kopen en door halverwege de contracttermijn een nieuwe prognose voor de resterende periode vast te stellen;
- Om de risico's zoveel mogelijk te ondervangen begeleidt een energieadviseur tevens aanbestedingsspecialist deze aanbesteding;
- Daarnaast wordt de aanbesteding juridisch getoetst alvorens deze in de markt te zetten.

1.2 Nieuwe (additionele) opwek wordt niet (voldoende) gerealiseerd

De te verwachte nieuwe (additionele) opwek met bijbehorende termijnen is middels een groeipad als volgt beschreven in de aanbesteding:

- Vanaf het vierde contractjaar (2025) dient middels dit groeipad minimaal 13.500 MWh uit Additionele Opwekinstallaties geleverd te worden;
- Vanaf het zevende contractjaar (2028) dient middels dit groeipad minimaal 51.500 MWh uit Additionele Opwekinstallaties geleverd te worden;
- In 2030 dient middels dit groeipad 100% van het inkoopvolume uit Additionele Opwekinstallaties geleverd te worden.

Risico's omtrent de naleving zijn geminimaliseerd door ingebouwde clausules in het contract. De afname van elektriciteit komt er echter hoe dan ook niet mee onder druk te staan.

1.3 Na tien jaar is er nieuwe (regionale) additionele energie gerealiseerd, maar loopt het elektriciteitscontract ten einde.

Het contract biedt de mogelijkheid nog 2 maal 5 optiejaren te lichten. Maar misschien is de energiemarkt volledig veranderd in tien jaar tijd en is een nieuw contract vele malen aantrekkelijker, bijvoorbeeld goedkopere en/of volledig regionale elektriciteit. Bij gemaakte investeringen in de additionele opwek worden separate afspraken gemaakt, bv om te borgen dat deze opgewekte elektriciteit behouden blijft voor eigen gebruik.

BIJDRAGE DUURZAAM WATERSCHAP

De doelen van deze aanbesteding inkoop duurzame elektriciteit conform deze strategie dragen bij aan een duurzaam waterschap en wel als volgt:

- een transparante inkoop van duurzame elektriciteit;
- de reductie van de eigen CO2-footprint;
- het vergroten van de energieneutraliteit bij financiële participatie in de nieuw gerealiseerde duurzame opwek;
- de stimulering van de (regionale) energietransitie.

COMMUNICATIE/PARTICIPATIE

Aa en Maas kan zich sterk profileren met deze duurzame transparante ingekochte elektriciteit uit nieuwe (additionele) opwek en daarmee haar actieve bijdrage aan de energietransitie. Er wordt te zijner tijd contact opgenomen met het cluster communicatie om communicatiekansen te onderzoeken en in de tijd weg te zetten. Eventueel gezamenlijk met de andere twee waterschappen.

VERVOLG

De PHO's van de drie waterschappen zijn gezamenlijk geïnformeerd op 10 juni jl. Na akkoord van het DB (het DB is bevoegd o.g.v. art. 84 Waterschapswet, waarbij het natuurlijk wel gebonden blijft aan de financiële (begroting) en bestuurlijke kaders van het AB) en het informeren van het AB op 3 juli wordt de aanbesteding gepubliceerd. Naar verwachting is de nota van inlichtingen en gunning in november en het afsluiten van het contract eind 2020/begin 2021.

Voor de inspanningsverplichting op de realisatie van nieuwe (additionele) energie is een tijdspad opgenomen zoals beschreven onder risico 1.2. Het waterschap zal tijdig betrokken worden voor eventueel financiële participatie in de nieuw te realiseren duurzame opwek. Gelet op de lange voorbereidingstijd van energieprojecten, kan het waterschap daar op relatief korte termijn na de gunning over in gesprek met de aanbieder.

BIJLAGEN

-